

فهرست مطالب

مقدمه ۹

بخش نخست: کاوشی در اسناد بین‌المللی و داخلی در زمینه حق

دسترسی به اطلاعات و ارتباطات توسط افراد دارای معلولیت ۲۵

فصل اول: اسناد بین‌المللی ۲۶

گفتار اول: اسناد مصوب سازمان ملل متحد ۲۷

بند نخست: اسناد مصوب مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۲۷

بند دوم: اجلاس سران جامعه اطلاعاتی ۲۹

بند سوم: کنوانسیون حمایت از افراد دارای معلولیت ۳۲

گفتار دوم: یونسکو ۳۹

بند اول: دسترسی جهانی به اطلاعات ۳۹

بند دوم: برنامه اطلاعات برای همه ۴۰

بند سوم: کنفرانس از محرومیت تا توانمندسازی ۴۳

فصل دوم: کاوشی در قوانین ایران نسبت به حق دسترسی افراد دارای

معلولیت به اطلاعات و ارتباطات ۴۵

گفتار اول: قانون اساسی ایران ۴۵

بند اول: جایگاه حقوق افراد دارای معلولیت در قانون اساسی ۴۵

بند دوم: جایگاه حق دسترسی آزاد به اطلاعات در قانون اساسی ۴۶

گفتار دوم: قوانین موضوعه ایران ۴۸

بند اول: قانون جامع حمایت از افراد دارای معلولیت ۴۸

بند دوم: قانون دسترسی و انتشار آزاد به اطلاعات ۵۲

بند سوم: قانون مطبوعات ۵۶

بخش دوم: چالش‌های دسترسی افراد دارای معلولیت به اطلاعات و

ارتباطات و راه‌کارهای برون‌رفت از آن ۵۷

فصل اول: چالش‌های پیش روی دسترسی به اطلاعات توسط افراد دارای

معلولیت ۵۸

۶ □ جایگاه افراد دارای معلولیت در جامعه اطلاعاتی

گفتار اول: شکاف دیجیتال بزرگ‌ترین مانع دسترس‌پذیر کردن

- اطلاعات ۵۸
- بند اول: مفهوم شکاف دیجیتالی ۵۸
- بند دوم: ویژگی‌ها و علل پیدایش شکاف دیجیتال ۵۹
- گفتار دوم: عوامل و موانع شناختی آموزشی و فرهنگی ۶۲
- بند اول: چالش‌های شناختی و درونی ۶۲
- الف: سنت‌گرایی یا مدرنیزه ۶۲
- ب: ترس یا جسارت استفاده از اطلاعات و ارتباطات نوین ۶۵
- بند دوم: چالش‌های آموزشی ۶۶
- الف: عدم وجود آموزش لازم ۶۶
- ب: عدم رفع نیازهای افراد دارای معلولیت ۷۰
- بند سوم: چالش‌های فرهنگی اجتماعی ۷۱
- الف: باورهای سرکوب‌گرایانه و تبعیض‌های اجتماعی ۷۱
- ب: طبقه اجتماعی اعضاء و پیشینه آن‌ها ۷۵
- گفتار سوم: نقش رسانه‌ها در شکل‌گیری فرهنگ تبعیض‌آمیز ۷۹
- بند اول: جایگاه صداوسیما در زمینه حقوق افراد دارای معلولیت ۷۹
- بند دوم: تکالیف و رسالت صداوسیما ۸۱
- الف: آموزش و آگاه‌سازی ۸۲
- ب: پیشگیری ۸۵
- پ: کشف توانایی‌ها و استعداد افراد دارای معلولیت ۸۶
- ت: نشان دادن چهره واقعی از افراد دارای معلولیت ۸۷
- ث: برابری در دسترسی به رسانه ملی ۸۸
- ج: ساخت برنامه‌های سرگرم‌کننده ۹۰
- گفتار چهارم: چالش‌های سیاسی و حقوقی ۹۲
- بند اول: عدم تدوین قانون و سیاست‌های مناسب ۹۲
- بند دوم: فقدان سازمان قوی برای برنامه‌ریزی و مدیریت ۹۵
- بند سوم: چالش‌های مالکیت فکری ۹۶
- گفتار پنجم: چالش‌های اقتصادی ۹۶
- بند اول: عدم وجود زیرساخت‌های لازم ۹۶

فهرست مطالب □ ۷

بند دوم: عدم وجود سرمایه‌گذاری و تجهیزات	۹۸
بند سوم: عدم وجود استطاعت مالی	۱۰۰
فصل دوم: راه‌های برون‌رفت از شکاف دیجیتالی	۱۰۲
گفتار اول: راهکارهای اجتماعی و آموزشی فرهنگی	۱۰۲
بند اول: آموزش مناسب و صحیح	۱۰۲
بند دوم: دسترس‌پذیر کردن کتابخانه‌ها برای استفاده حداکثری	۱۰۷
بند سوم: رشد جایگاه فرهنگی و اجتماعی افراد دارای معلولیت در جامعه	۱۱۳
گفتار دوم: نقش رسانه‌ها در ورود افراد دارای معلولیت به جامعه	
اطلاعاتی	۱۱۶
بند اول: جایگاه رسانه‌ها در ارتقای فرهنگ عمومی	۱۱۶
بند دوم: نقش صداوسیما در پیشبرد حقوق افراد دارای معلولیت	۱۱۸
الف: تأمین حق دسترسی برابر افراد دارای معلولیت	۱۱۸
ب: شناسایی نیازهای افراد دارای معلولیت	۱۲۰
پ: آموزش	۱۲۱
ت: ساخت برنامه‌های مرتبط	۱۲۲
پ: فرهنگ‌سازی	۱۲۳
ث: تشکیل هیئت غیردولتی نظارت بر رادیو و تلویزیون	۱۲۴
چ همکاری نهادها	۱۲۵
ج: تأسیس دفتر حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت در صداوسیما	۱۲۶
گفتار سوم: راهکارهای سیاسی و حقوقی	۱۲۶
بند اول: تدوین قانون و سیاست‌های مناسب	۱۲۶
بند دوم: ایجاد دولت الکترونیکی	۱۳۲
بند سوم: نظارت بر تهیه پایگاه‌های الکترونیکی	۱۳۳
بند چهارم: ایجاد سازمان مدیریتی و اجرایی مناسب	۱۳۵
بند پنجم: مالکیت فکری	۱۳۸
بند ششم: پیش‌بینی مرجعی برای رسیدگی به شکایات افراد	۱۴۱
گفتار چهارم: راهکارهای اقتصادی	۱۴۲

۸ □ جایگاه افراد دارای معلولیت در جامعه اطلاعاتی

بند اول: ایجاد زیرساخت برای توان‌خواهین در استفاده از فناوری ۱۴۲

بند دوم: ترغیب و تسهیل سرمایه‌گذاری ۱۴۴

منابع ۱۴۷